

Protokół

z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipniku

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipniku jest gminną jednostką organizacyjną, utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 5 469 mieszkańców. Pełniącym funkcję Wójta Gminy Lipnik jest Pan Andrzej Grządziel.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipniku został utworzony na mocy Uchwały Nr X/38/90 Gminnej Rady Narodowej w Lipniku z dnia 2 marca 1990 roku w sprawie powołania jednostki budżetowej - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku, a utworzony na podstawie Zarządzenia Nr 1/90 Naczelnika Gminy w Lipniku z dnia 10 kwietnia 1990 roku.

Ośrodek posiada własny REGON 830393050 i NIP 863-144-61-46.

Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku jest Pani Maria Stępień.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr IX/75/2015 Rady Gminy w Lipniku z dnia 17 czerwca 2015 roku w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku. Zmian w Statucie dokonano na mocy Uchwały Nr XVII/145/2016 Rady Gminy w Lipniku z dnia 29 lutego 2016 roku w sprawie zmian w statucie Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku. Do Statutu dodano zadania wynikające z ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Kolejne zmiany naniesiono przez Uchwałę Nr XXV/194/2017 Rady Gminy w Lipniku z dnia 26 stycznia 2017 roku w sprawie zmian w statucie Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku – dodano zadania wynikające z ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W § 1 pkt 2 Statutu widnieje nieaktualny publikator ustawy o pomocy społecznej na dzień wydania dokumentu, a w § 5 pkt 2 w zadaniach własnych gminy odnotowano brak zadania pn. opracowanie i realizacja projektów socjalnych. W momencie zmiany Statutu należy uaktualnić publikatory przywołanych aktów prawnych na dzień wydania nowego dokumentu;

- 2) Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku będący załącznikiem Zarządzenia Nr 13/2014 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku. Regulamin zatwierdzony został Zarządzeniem Nr 128/2014 Wójta Gminy Lipnik. Regulamin kilkakrotnie był uaktualniony. Ostatnie zmiany wprowadzone zostały Zarządzeniem Nr 6/2017 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 31 lipca 2017 roku, a zatwierdzone Zarządzeniem Nr 57/2017 Wójta Gminy Lipnik z dnia 24 sierpnia 2017 roku.
- 3) Uchwałę Nr XXXIII/259/2017 Rady Gminy w Lipniku z dnia 28 grudnia 2017 roku w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych;
- 4) Uchwałę Nr XLII/356/2014 Rady Gminy w Lipniku z dnia 30 stycznia 2014 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania w ramach pomocy społecznej „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020;
- 5) Uchwałę Nr XLII/357/2014 Rady Gminy w Lipniku z dnia 30 stycznia 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020;
- 6) Zarządzenie Nr 4/2015 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku z dnia 1 października 2015 roku w sprawie ustalenia zasad wysokości świadczeń pomocy społecznej w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020;
- 7) Upoważnienie Nr 12/04 Wójta Gminy Lipnik z dnia 30 kwietnia 2004 roku dla Pani Marii Stępień do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Barbara Nowak – Kierownik Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - koordynator kontroli - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 23/2018 z dnia 22 stycznia 2018 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Bogumiłę Niziołek;
2. Renata Gwóźdź - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 22/2018 z dnia 22 stycznia 2018 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Bogumiłę Niziołek;
3. Barbara Smolanko - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 21/2018 z dnia 22 stycznia 2018 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Bogumiłę Niziołek.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku* pod pozycją nr 2.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 23 – 25 stycznia 2018 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.

Handwritten signature:
Bogumiła Niziołek

2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipniku mieści się na parterze, w budynku Urzędu Gminy Lipnik, tel. 15 869 14 22. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że Ośrodek zajmuje trzy pomieszczenia, które wyposażone są w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Dodatkowo OPS może korzystać z odrębnej sali, w której mogą być prowadzone rozmowy z klientem indywidualnym. Warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność. (Załącznik nr 1 – protokół oględzin siedziby OPS w Lipniku).

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest bezrobocie, ubóstwo oraz niepełnosprawność.

Wypłata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w Kasie Banku Spółdzielczego O/Obrazów, Filia w Lipniku lub przelewem na indywidualne konta bankowe klientów.

Ad. 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.

W dniach kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipniku w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych było 5 pracowników, w tym: kierownik, starszy specjalista pracy socjalnej, starszy pracownik socjalny, pracownik socjalny oraz w ramach umowy zlecenia opiekun specjalistycznych usług opiekuńczych. (Załącznik Nr 2 - Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej posiada dyplom ukończenia specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach pracy, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Osoba świadcząca specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiada

*Opis
dokonywany
w dniu 12.03.2018 r.
przez
[signature]*

odpowiednie wykształcenie, wymagane zgodnie z rozporządzeniem w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, natomiast nie posiada przeszkolenia w zakresie umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności oraz prowadzenia treningów zachowań społecznych.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w OPS = $5\,469/3 = 1\,823$

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, gdyż na jednego pracownika socjalnego przypada 1 823 mieszkańców, a w jednostce jest zatrudnionych nie mniej niż 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ad. 2 Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769).

Zasiłki stałe.

Z informacji przekazanych przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku (Załącz. Nr 3 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) oraz ze sprawozdania MRPiPS – 03 za rok 2017 wynika, że w roku 2017 pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla **41 osób**, w tym dla **28 osób samotnych** na łączną kwotę **188 395 zł**. W 2017 roku składkę zdrowotną opłacano za **40 zasiłkobiorców**. W 2018 roku do dnia kontroli pomoc w formie zasiłku stałego nową decyzją przyznano dla 2 osób, za które opłacana jest składka zdrowotna.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr:

OPS.5010.44.2017; OPS.5010.39.2016; OPS.5010.35.2017; OPS.5012.45.2017;
OPS.5010.43.2017; OPS.5010.19.2017; OPS.5010.41.2017; OPS.5010.15.2015;
OPS.5010.12.2015; OPS.5010.1.2018; OPS.5010.29.2016.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Kopie dokumentów potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych, wydanych na zasiłki stałe odnotowano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, rozporządzenie w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Wymienione akty prawne widniały w podstawie prawnej z aktualnymi publikatorami.

Nadmienić należy, że w podstawie prawnej czterech skontrolowanych decyzji niezasadnie przywołano ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a w postanowieniu dwóch decyzji wpisano informację o objęciu świadczeniobiorcy ubezpieczeniem zdrowotnym w wysokości 9 % kwoty zasiłku stałego. Odprowadzenie składki na ubezpieczenie zdrowotne nie jest przedmiotem rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały, zatem niezasadnym jest przywoływanie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w podstawie prawnej decyzji, a informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym winna być przekazywana stronie odrębnym pismem, co w pozostałych sprawdzonych decyzjach zostało zastosowane.

Ponadto stwierdzono, że w przypadku sześciu sprawdzonych decyzji administracyjnych, zasiłek stały przyznany został od daty złożenia wniosku, pomimo, że uprawnienie do świadczenia obejmowało pełny miesiąc i w tych przypadkach zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej zasiłki stałe powinny być przyznane i wypłacone za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją, gdyż jedynie w przypadku gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się, dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem.

Dodatkowo w kilku przypadkach w drukach rodzinnych wywiadów środowiskowych brak było wpisów w rubryce praca socjalna.

SP
Sprawdził
[signature]
[signature]

Zespół kontrolny odnotował, że sprawdzonym decyzjom administracyjnym wydanym na zasiłki stałe nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, w uzasadnieniu natomiast stosując zapis, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W październiku 2015 roku wszystkie zasiłki stałe zostały przeliczone zgodnie z obowiązującymi kryteriami dochodowymi, wynikającymi z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Decyzje o przyznaniu pomocy klientowi odbierali osobiście, potwierdzając ten fakt datą oraz podpisem.

Zasiłki okresowe.

Z informacji przekazanych przez Kierownika Ośrodka (Załącznik Nr 3 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) oraz ze sprawozdania MRPiPS - 03 za rok 2017 wynika, że w roku 2017 pomocą okresową objęto **15 osób/rodzin** na łączną kwotę **10 665 zł**. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie. W roku 2018 do dnia kontroli świadczenie okresowe przyznano dla **1 rodziny**. Wysokość wypłacanych zasiłków była zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa.

Kontroli poddano dokumentację osób objętych pomocą na mocy decyzji:

OPS.5011.29.2017; OPS.5011.19.2017; OPS.5011.23.2017; OPS.5011.27.2017;
OPS.5011.21.2017; OPS.5011.1.2018; OPS.5011.20.2017; OPS.5011.28.2017;
OPS.5011.9.2017; OPS.5011.29.2017.

Handwritten signature and initials:
K. Krawiec
B1

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzone datą wpływu). W aktach znajdują się m.in.: wnioski, zaświadczenia lub oświadczenia o aktualnych dochodach lub ich braku, oświadczenia klientów, rodzinne wywiady środowiskowe lub ich aktualizacje oraz decyzje administracyjne.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, rozporządzenie w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Wymienione akty prawne widniały w decyzjach z aktualnymi publikatorami.

Zespół kontrolny odnotował, że sprawdzonym decyzjom administracyjnym wydanym na zasiłki okresowe, których termin realizacji przypadał przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, w uzasadnieniu natomiast stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a. W jednej skontrolowanej decyzji rygor widniał jedynie w podstawie prawnej oraz sentencji decyzji, natomiast w uzasadnieniu brak było zapisu, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

Ponadto w postanowieniu trzech sprawdzonych decyzji, wydanych na zasiłki okresowe stwierdzono brak powodu przyznania zasiłku, w oparciu o który pomocy udzielono (art. 38 ustawy o pomocy społecznej).

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Z informacji uzyskanych ze sprawozdania z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za rok 2017 wynika, że pomocą w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w tym okresie objęto ogółem **228 osób**, a ogólny koszt programu wyniósł **54 505 zł** (środki własne – 10 014 zł oraz dotacja – 44 491 zł). W 2017 roku pomocy w formie posiłku udzielono ogółem dla **101 osób**, w tym dla 15 dzieci

Handwritten notes:
Wpływy
Moc
R

do czasu ukończenia nauki w szkole podstawowej oraz 86 uczniów do czasu ukończenia szkoły. W tym okresie dla **63 osób** wydano decyzje przyznające zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności (127 osób w rodzinach).

W roku 2018 do dnia kontroli posiłkiem objętych zostało 27 dzieci z 18 rodzin.

Dożywianie prowadzone jest w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie Gminy Lipnik – dane za 2017 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Rodzaj posiłku	Cena posiłku	Liczba dożywianych dzieci
1.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lipniku	Jedno danie gorące	2,00 zł	77
2.	Szkoła Podstawowa we Włostowie	Jedno danie gorące	2,00 zł	28
	RAZEM			105

Ponadto w roku 2017 Ośrodek opłacał posiłki za 10 uczniów uczęszczających do placówek oświatowych poza terenem Gminy Lipnik, gdzie koszt posiłku kształtował się na poziomie 2,20 zł – 5 zł.

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy Lipnik dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej ***pomocy w formie zasiłków celowych*** w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr: OPS.5012.90.2017; OPS.5012.45.2017; OPS.5012.118.2017; OPS.5012.86.2017; OPS.5012.70.2017; OPS.5012.109.2017; OPS.5012.73.2017; OPS.5012.94.2017; OPS.5012.96.2017; OPS.5012.95.2017

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej ***pomocy w formie posiłku***, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS.5023.75.2017; OPS.5023.67.2017; OPS.5023.70.2017; OPS.5023.71.2017;
OPS.5023.80.2017; OPS.5023.88.2017; OPS.5023.93.2017; OPS.5023.62.2017;
OPS.5023.59.2017; OPS.5023.12.2018.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja określająca sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

W podstawie prawnej decyzji przyznających posiłki i zasiłki celowe w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przywołano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Uchwałę Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020, rozporządzenie w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, Uchwałę Nr XLII/357/2014 Rady Gminy w Lipniku z dnia 30 stycznia 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej, a w zasiłkach celowych dodatkowo Zarządzenie Nr 4/2015 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipniku z dnia 1 października 2015 roku w sprawie ustalenia zasad wysokości świadczeń pomocy społecznej w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020. Wymienione powyżej akty prawne przywołane zostały z aktualnymi publikatorami, z wyjątkiem Uchwały Nr 221 Rady Ministrów, która widniała w podstawie prawnej skontrolowanych decyzji z nieaktualnym publikatorem.

Nadmienić należy, że w podstawie prawnej decyzji wydanych na posiłek widniał art. 48 ust. 1, 4, 5 ustawy o pomocy społecznej, a winien być tylko art. 48, gdyż w ustawie brak jest ust. 1, 4, 5. W decyzjach na zasiłki celowe natomiast przywołano bezzasadnie art. 48 ustawy o pomocy społecznej, odnoszący się do posiłku, a w części tych decyzji brak było art. 39 tej ustawy, który mówi o zasiłku celowym.

Zespół kontrolny odnotował, że sprawdzone decyzje administracyjne, wydane na posiłki oraz zasiłki celowe posiadały rygor natychmiastowej wykonalności, który nadano

przywołując w podstawie prawnej art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, w uzasadnieniu natomiast stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, OPS w Lipniku przyznaje zasiłki celowe na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu opału, leków, obuwia czy na opłatę rachunków za energię elektryczną. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Kontrolowana jednostka w 2017 roku, jak wynika z informacji udzielonych przez Kierownika OPS (Załącznik Nr 3, pkt 18), udzieliła **20 rodzinom** zasiłków celowych oraz **6** specjalnych zasiłków celowych. W 2018 roku do dnia kontroli 1 rodzinie przyznany został zasiłek celowy.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta klientów, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

Zasiłek celowy:

OPS.5012.6.2017; OPS.5012.43.2017; OPS.5012.39.2017; OPS.5012.40.2017;
OPS.5012.21.2017; OPS.5012.113.2017; OPS.5012.19.2017; OPS.5012.38.2017.

Specjalny zasiłek celowy:

OPS.5012.16.2017; OPS.5012.10.2017; OPS.5012.119.2017; OPS.5012.51.2017;
OPS.5012.115.2017.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny, m.in.: zaświadczenia lub oświadczenia o aktualnych dochodach, odcinki rent, emerytur, zaświadczenia lekarskie, faktury za zakupione leki, opały, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, oświadczenia klientów. Zasiłki celowe oraz specjalne celowe przyznawane były w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów leków, leczenia, zakup żywności, opału.

Handwritten signature and initials in the bottom left corner.

Pomoc w formie zasiłków celowych, w tym specjalnych przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Wymienione akty prawne w podstawie prawnej wydanych decyzji widniały z aktualnymi publikatorami.

W postanowieniu decyzji wydanych na specjalne zasiłki celowe obok art. 41 ustawy o pomocy społecznej bezzasadnie przywołano art. 39 tej ustawy, odnoszący się do zwykłego zasiłku celowego.

Zespół kontrolny odnotował, że sprawdzone decyzje administracyjne, wydane na zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe posiadały rygor natychmiastowej wykonalności, który nadano przywołując w podstawie prawnej art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, w uzasadnieniu natomiast stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W decyzjach administracyjnych, strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipniku w okresie objętym kontrolą nie realizował usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Z oświadczenia Kierownika OPS (Zał. Nr 4) wynika, że usługi nie są świadczone, ponieważ osoby starsze, wymagające opieki zamieszkują z rodzinami, które sprawują nad nimi opiekę i pomagają w codziennych czynnościach. Kontrolowana jednostka posiada zaplanowane w budżecie środki finansowe na usługi opiekuńcze i jeżeli zajdzie potrzeba, usługi będą realizowane.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadanie związane ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla

osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

W 2017 roku oraz w 2018 do dnia kontroli usługi te świadczone były i są na rzecz **2 osób**. Usługi świadczone są przez 1 opiekunkę, zatrudnioną w kontrolowanym Ośrodku w ramach umowy zlecenia. Osoba świadcząca specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiada odpowiednie wykształcenie, wymagane zgodnie z rozporządzeniem w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, natomiast nie posiada przeszkolenia w zakresie umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności oraz prowadzenia treningów zachowań społecznych.

Sprawdzono akta o następujących numerach decyzji:

OPS.4625.2.2017; OPS.4625.1.2017; OPS.4625.3.2017; OPS.4625.2.2018.

W aktach znajdują się m. in.: wnioski klientów, rodzinne wywiady środowiskowe, zaświadczenia o wysokości dochodów, zaświadczenia z poradni zdrowia psychicznego o konieczności wykonywania specjalistycznych usług opiekuńczych, opinie psychologiczne oraz decyzje administracyjne.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych odnotowano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. W decyzjach administracyjnych widniały aktualne publikatory przytoczonych aktów prawnych.

W sprawdzonych decyzjach określono: czas, na jaki przyznane zostało wsparcie, miesięczny wymiar godzin, zakres usług, cenę jednej godziny usług, procent i kwotę odpłatności, termin płatności za usługi, realizatora usług. W decyzjach brak było natomiast konkretnych dni tygodnia, w które usługi mają być świadczone oraz liczby godzin świadczonych usług w te dni.

Zespół kontrolny stwierdził, że sprawdzonym decyzjom administracyjnym nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie,

a w uzasadnieniu stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k. p. a.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. Z informacji uzyskanych od Kierownika jednostki wynika, że w domach pomocy społecznej w 2017 roku przebywało 11 mieszkańców Gminy Lipnik, w 2018 roku nie skierowano żadnej osoby do dps.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W kontrolowanej jednostce praca socjalna podejmowana jest podczas bezpośredniego kontaktu pracowników socjalnych z podopiecznymi, zarówno w środowisku domowym, jak i siedzibie Ośrodka. Praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych polega m. in. na: kontaktach z rodziną, poradach, umawianiu wizyt lekarskich, kontaktach z różnego rodzaju instytucjami, pomocy w wypełnianiu dokumentów, pomocy w uzyskaniu pracy, pomocy w uzyskaniu alimentów, emerytury, renty, stopnia niepełnosprawności, motywowaniu podopiecznych do polepszenia swojej sytuacji życiowej, do aktywnego poszukiwania pracy, rejestracji w PUP, współpracy z Policją, służbą zdrowia, sądami, kuratorami, opiekunami prawnymi, szkołami.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które mają na celu zobowiązanie zainteresowanego do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przezwyciężenia jego trudnej sytuacji życiowej.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipniku pracownicy socjalni w 2017 roku zawarli 8 kontraktów socjalnych, w 2018 roku do dnia kontroli nie sporządzili żadnego kontraktu.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W trakcie przeprowadzonej kontroli kompleksowej w OPS w Lipniku ustalono, że pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zasiłku celowego, specjalnego zasiłku celowego oraz specjalistycznych usług opiekuńczych przyznawano celowo i zasadnie.

W aktach znajdują się m. in.: wnioski klientów, zaświadczenia i oświadczenia o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur, oświadczenia klientów, karty leczenia szpitalnego, faktury za zakupione lekarstwa, opał, zaświadczenia lekarskie, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, decyzje administracyjne.

Kierownik oraz pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce posiadają odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanych stanowiskach. Natomiast osoba świadcząca specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie posiada przeszkolenia w zakresie umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności oraz prowadzenia treningów zachowań społecznych.

Zespół kontrolny stwierdził, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, gdyż na jednego pracownika socjalnego przypada 1 823 mieszkańców.

Warunki lokalowe kontrolowanego Ośrodka są dobre, dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

W § 1 pkt 2 Statutu widnieje nieaktualny publikator ustawy o pomocy społecznej na dzień wydania dokumentu, a w § 5 pkt 2 w zadaniach własnych gminy odnotowano brak zadania pn. opracowanie i realizacja projektów socjalnych. W momencie zmiany Statutu należy uaktualnić publikatory przywołanych aktów prawnych na dzień wydania nowego dokumentu.

Zespół kontrolny odnotował, że w podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych, wydanych w zakresie pomocy społecznej widniały aktualne publikatory przytoczonych aktów prawnych. Wyjątek stanowiła Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata

2014 – 2020, która w podstawie prawnej decyzji wydanych w ramach Programu dożywiania widniała z nieaktualnym publikatorem.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w podstawie prawnej czterech skontrolowanych decyzji na zasiłki stałe niezasadnie przywołano ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a w postanowieniu dwóch decyzji wpisano informację o objęciu świadczeniobiorcy ubezpieczeniem zdrowotnym w wysokości 9 % kwoty zasiłku stałego. Odprowadzenie składki na ubezpieczenie zdrowotne nie jest przedmiotem rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały, zatem niezasadnym jest przywoływanie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w podstawie prawnej decyzji, a informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym winna być przekazywana stronie odrębnym pismem, co w pozostałych sprawdzonych decyzjach zostało zastosowane.

Ponadto stwierdzono, że w przypadku sześciu sprawdzonych decyzji administracyjnych, zasiłek stały przyznany został od daty złożenia wniosku, pomimo, że uprawnienie do świadczenia obejmowało pełny miesiąc i w tych przypadkach zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej zasiłki stałe powinny być przyznane i wypłacone za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją, gdyż jedynie w przypadku gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się, dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem.

Dodatkowo w zasiłkach stałych, w kilku przypadkach rodzinnych wywiadów środowiskowych brak było wpisów w rubryce praca socjalna.

W postanowieniu trzech sprawdzonych decyzji, wydanych na zasiłki okresowe stwierdzono brak powodu przyznania zasiłku, w oparciu o który pomocy udzielono (art. 38 ustawy o pomocy społecznej).

Dodatkowo stwierdzono, że w podstawie prawnej decyzji przyznających posiłek widniał art. 48 ust. 1, 4, 5 ustawy o pomocy społecznej, a winien być tylko art. 48, gdyż artykuł ten nie ma ustępów. W decyzjach na zasiłki celowe natomiast przywołano bezzasadnie art. 48 ustawy o pomocy społecznej, odnoszący się do posiłku, a w części tych decyzji nie przywołano art. 39 tej ustawy, który mówi o zasiłku celowym. W postanowieniu decyzji wydanych na specjalne zasiłki celowe obok art. 41 ustawy o pomocy społecznej bezzasadnie przywołano art. 39 tej ustawy, odnoszący się do zwykłego zasiłku celowego.

W decyzjach na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi odnotowano brak zapisu o konkretnych dniach tygodnia, w które usługi mają być świadczone oraz liczby godzin świadczonych usług w te dni.

Zespół inspektorów stwierdził, że OPS w Lipniku nie realizuje usług opiekuńczych. Z oświadczenia Kierownika wynika jednak, że usługi nie są świadczone, ponieważ osoby starsze, wymagające opieki zamieszkują z rodzinami, które sprawują nad nimi opiekę i pomagają w codziennych czynnościach. Kontrolowana jednostka posiada zaplanowane w budżecie środki finansowe na usługi opiekuńcze i jeżeli zajdzie potrzeba, usługi będą realizowane.

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy Lipnik dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Zespół kontrolny stwierdził, że skontrolowanym decyzjom administracyjnym wydanym w zakresie pomocy społecznej, nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, w uzasadnieniu natomiast stosując zapis, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a. Wyjątek stanowi jedna decyzja, wydana na zasiłek okresowy, w której rygor widniał jedynie w podstawie prawnej oraz sentencji decyzji, natomiast w uzasadnieniu brak było zapisu, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

Dodatkowo zespół inspektorów stwierdził, że OPS w Lipniku nie w pełni wykorzystuje kontrakt socjalny jako instrument pracy socjalnej.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika kontrolowanej jednostki.

Handwritten signature:
H. K. K.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia dyrektorowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543 ze zm.).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Protokół oględzin siedziby OPS w Lipniku.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
3. Tabela sporządzona przez Kierownika OPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
4. Wyjaśnienia Kierownika OPS w sprawie usług opiekuńczych.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Barbara Nowak
2. Renata Gwóźdź
3. Barbara Smolanko

Ze strony kontrolowanej:

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Lipniku

.....
Maria Stępień

Kielce, dnia 12 marca 2018 r.

Zapoznałam się

Z up. WOJEWÓDZKI ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Bogusław Wójcik

ZASTĘPCA DYREKTORA

WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

ŚWIĘTOKRZYSKI

URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia

al. IX Wieków Kielc 3. 25-516 Kielce